

Salon kaupungin alueella sijaitseva Kiskonjoen-Perniönjoen vesistö on Varsinais-Suomen toiseksi suurin ja runsasjärvisin. Se laskee Saaristomereen Särkisalon Laukanlahdessa. Valuma-alue kattaa pääosin Perniön, Kiskon, Muurlan ja Suomensjärven sekä eteläosia Kiikalasta ja Perttelistä. Vesistön keskusjärvi, Kiskon Kirkkojärvi, on Varsinais-Suomen kolmanneksi suurin. Vesistö on yksi harvoista etelärannikolla sijaitsevista jokivesistöistä, joissa on jäljellä vielä luonnontilaisia osia ja se on nimetty Suomen erityissuojeluvesistöjen joukkoon. Vesistössä on viisi Natura-aluetta.

Vesistön sijainti lähellä monia kaupunkeja tekee siitä erityisen arvokkaan virkistyskäytölle. Suosituimpia ovat ulkoilu, veneily, kalastus, uinti ja lintuharrastus. Vesistön läpi kulkee suosittu melontareitti. Alueen käyttö on entisestään kasvanut koronapandemian aikana, koska kaupunkilaiset ovat ryhtyneet asumaan aiempaa enemmän mökeillään.

Vesistön virtavesien ekologinen tila on pääosin tyydyttävä. Kirkkojärvi ja eräät muut järvet ovat välttävissä tilassa, latvoilla on myös hyvälaatuisia järviä ja puroja. Merkittävin veden laatua ja virkistyskäyttöä heikentävä tekijä on rehevöityminen. Maa- ja metsätalouden ja kaivosten valumavedet sekä vanhat jätevedenpuhdistamot kuormittavat vesistöä. Kuormitusta on vähennetty ja rakenteilla oleva Kisko-Muurla-Salo-runkoviemäri tulee parantamaan Kirkkojärven tilaa. Kuormitusta tulee kuitenkin edelleen kovasti vähentää, jotta vesistön tila kohenee.

Ekologista tilaa heikentävät myös lukuisat padot, jotka estävät vaelluskalojen pääsyn kutujokeensa. Kiskonjoki on ikivanha vaelluskalajoki, josta on pyydettylohta jo 1500-luvulla. Vesistön alaosassa, Latokartanonkoskella, kutee edelleen alkuperäisiä vaelluskaloja, joista monet ovat uhanalaisia. Myös patojen yläpuolisissa sivupuroissa elää paikallisia taimenkantoja.

Vaelluskalojen palauttaminen ja kalatiet ovat Suomen hallitusohjelman kärkihankkeita. Kalojen esteetöntä kulkua edellyttävät myös EU:n ja Suomen vesienhoitosuunnitelmat. Vaelluskalakantojen elvyttämistä vesistössä on edistetty valtion toimesta aktiivisesti. Salon kaupungin rahoittama Valoniaon myötävaikuttanut latvavesien kunnostamisessa. Tärkeimpiä kalatiekohteita ovat Kiskonjoen alaosan Koskenkosken voimalan padot. Kalateitä on ryhdytty niihin rakentamaan tänä talvena yhteistyössä valtion viranomaisten, voimalaitoksen ja Kosken kartanon kanssa. Vesistön keskiosat vapautuvat näin vaelluskaloille 200 vuotta sitten tapahtuneen patoamisen jälkeen. Kalateitä tai vaellusesteiden poistoja tulee vesistössä kuitenkin tehdä vielä 20 kohteessa ja uomien ja sivupurojen kunnostuksia 35 kohteessa.

Salon kaupunki on kuntaliitoksensa jälkeen unohtanut vesiluontonsa arvon ja merkityksen. Kaupungin strategiassa ei luontoarvojajuri noteerata ja lähes kaikki retkeilykohteet ovat kaupungin suurimman vesistönulkopuolella. Kiskon Kirkkojärven hoitoyhdistys pyrkii omalta osaltaan vähentämään Kirkkojärven rehevöitymistä, parantamaan kalaston rakennetta ja aktivoimaan ranta-asukkaita toimimaan kestävä kehityksen mukaisesti. Yhdistystoivoo, että myös kaupunkiryhtyisieri toimijoiden kanssapanostamaan arvokkaan vesistönsä tilanparanemiseen, tukemaan voimakkaammin asukkaiden vapaaehtoistyötä ja parantamaan kaupungin virkistys- ja matkailupalveluja. Näin saadaan kaupungista entistä vetovoimaisempi asuinpaikka ja matkailukohde.

Markku Marttinen
puheenjohtaja
Kiskon Kirkkojärven hoitoyhdistys